

MLADO JUTRO

Št. 25.

V Ljubljani, dne 23. junija 1940

Leto XI.

†Prime Franc, dijak:

Tinčkovo voščilo teti za god

»Tinček, teti pojdeš voščit,
ki god danes svoj praznuje...
Vzemi dežnik, ker dežuje...
In med potjo nase pazi,
nič po blatu mi ne gazi!

Teti pa takole reci:
»Bog vas živi, ljuba teta,
še na mnoga, mnoga letala!
Potlej ji podaj cvetice
in poljubi jo na lice!«

»Dom, bom,« Tinček mami reče
in na hišni prag brž steče;
tukaj dežnik svoj razgrne,
mamo svojo še pozdravi —
in po cesti se odpravi.

Zgodaj zjutraj — že ob sedmih
mama Tinčka je zbudila,
šopek rož mu v roke dala,
potlej pa mu je dejala:

Glejte Tinčka, kako modro
pod dežnikom v dežju hodi!
Nekaj mu po glavi blodi...
Sam pri sebi premišljuje,
čelo guba in modruje:

»Bogve, koliko bonbončkov
letos mi bo teta dala...
Morda mi bo darovala
polno pest jih... in rožičev,
čokolade, fig, rogljičev...«

Tako Tinček sam pri sebi
o dobrotah premišljuje
in naklepe divne kuje...
A nesreča ne počiva:
kjer ne misliš, tam se skriva!

Sredi ceste se spotakne
Tinček naš in v blatu lice
si omoči in cvetice...
— Zbogom fige zdaj, rožiči,
čokolada in rogljiči!

Dragi Jutrovčki!

Svoj natečaj smo hoteli zaključiti že pred mesecem dni, toda na pisalni mi zi strica Matica se je nabralo toliko pisemc, da si ni mogel kaj in je podaljšal natečaj. Kupi pisem so se le malo zmarjali, ker pa ne moremo vse leto nadaljevati z isto nalogo začnemo v današnji številki objavljati imena tistih, ki so nam poslali prav odlične pregovore, pa jih zaradi zaključka natečaja ne moremo več priobčiti. Imena izžrebancev in razpis novega natečaja objavimo v prihajnji številki.

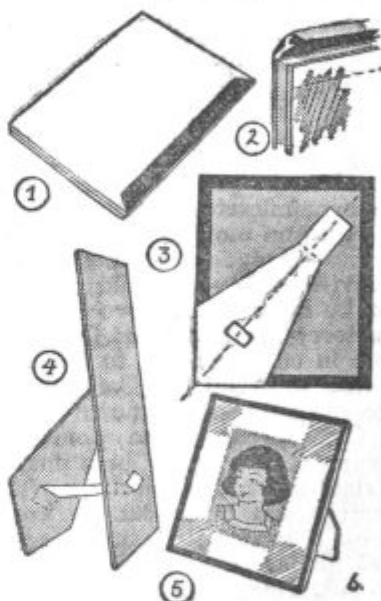
✱

Frelj Majda, uč. IV. razr. v Št. Rupertu na Dolenjskem, Jakše Marčo, dijak I. razr. drž. klas. gimn. v Ljubljani, Nevenka Pems, dijakinja I. razr. real. gimn. v Ljubljani, Štanko Grahor, dijak Bitovje-Verona v Italiji, Franc Volaj, uč. IV. razr. v Dołu Vajk Hugo, dijak II. d. razr. klas. gimn. v Ljubljani, Irena Žužek, uč. II. razr. osn. šole v Beogradu, Albin Bačun, dijak I. a. razr. realn. gimn. v Pleternici, Svetičič Terezika, uč. III. razr. v Gorici, Primožič Vera, uč. III. razr. v Šiški, Marica Kovačec, uč. IV. razr. v Notranjih goricah p. Brezovica, Kolenc Martin, dijak v Ljubljani, Prinčič Vojko, dijak v Ljubljani, Vončina Franc, uč. VI. razr. v Kozjem, Kosena Milica, uč. V. razr. v Sevnici, Osterc Lidija, dijakinja drž. žen. real. gimn. v Ljubljani, Plešec Jožef, uč. VI. razr. v Ljubljani, Goleš Ervin, uč. III. razr. na Ledini v Ljubljani, Bojan Ostanek, uč. V. razr. v Novem mestu, Vida Jenko, uč. III. razr. v Zidanem mostu, Leica Kostanjevec in Darinka Hartman, dijakinji v uršulinskem samostanu v Ljubljani, Jančar Ivan, dijak v Ljubljani, Ulepič Tatjana, dijakinja v Ljubljani, Klasimc Vera, dijakinja II. drž. real. gimn. v Mariboru, Vera Pernuš, dijakinja v Mariboru, Buder Andreja, dijakinja I. razr. gimn. v Ljubljani, Šebela Nada, dijakinja I. a. razr. real. gimn. v Bihaču v Bosni, Rada Jelinčič, dijakinja I. razr. klas. gimn. v Celju, Franček, uč. III. razr. v Laškem, Andres Jan, dijak I. a. razr. mešč. šole v Kranju, Gorjup Boris, dijak I. real. gimn. v Mariboru.

Uganke in križanke so rešili

Sifrer Nikolaj, dijak I. drž. real. gim. v Ljubljani, Justin Branko, dijak II. razreda real. gimn. v Ljubljani, Meglič Milena, dijakinja ? razr. v Ljubljani, Jarc Irena, uč. IV. razr. na Bledu, Klasimc Vera, dijakinja II. drž. real. gimn. v Mariboru, Varšek Miroslav, uč. V. razr. v Domžalah, Ješe Pavel, dijak real. gimn. v Kranju, Tkavc Marija, uč. III. razr. Sladka gora p. Šmarje pri Jelšah.

Uokvirjenje slik

Za to delo potrebujemo šipo velikosti slike, kos trde lepenke, črne papirnate trakove in dobro, močno lepilo. Oblika in velikost lepenke se ravna po obliki in velikosti šipe. Iz lepenke urežemo tudi oporo (glej sliko št. 3 in 4), ki jo prilepimo v diagonali pravokotnika. Da obdrži opora vedno pravilno razdaljo in da se slika ne prevrne, je opora spodaj pritrjena na lepenko s trakom. Kako pri tem postopamo, je na sliki dovolj razločno pokazano. Nato položimo sliko, šipo in lepenko natančno eno vrh drugega in nalepimo okoli robov črn trak (glej št. 2). Pri ogljih urežemo trakove poševno, da dobimo pri nalepljenju lepo oblikovane, ostreogle. (zg)

Simon Jenko:

Najprej

Najprej, zastava slave,
na boj, junaška kri!
Za blagor očetnjave
naj puška govori!

Z orožjem in desnico
nesimo vragu grom,
zapisat v kri pravico,
ki terja jo naš dom.

Draga mati je prosila:
roke okrog vrata vila,
plakala je moja mila:
»Tu ostani, ljubi moj!«

Zbogom mati, ljuba, zdrava!
Mati mi je očetnjava,
ljuba moja — čast in slava,
hajdmo, hajdmo zanji v boj!

D. R. — *dijak*:

Oslovsko odlikovanje

Pol metra nastežaj, tri korake navzven in četrt ure pešpoti postrani naredi enainaindesetega aprila in prišel boš — tako mi mojih starih čevljev — prišel boš do čudežnega mesta, ki se mu pravi in reče — o, odkri se dragi bralec, ko izgovoriš njegovo ime — ki se mu torej pravi in reče: Cigu-migu. Stvarno in edinstveno je to ime in če je že ime, je mesto tudi, kajpada.

Cigu-migčani so premožni ljudje. Vsak Cigu-migčan ti ima doma pod vzglavjem pet škrnicljev brez dna, suhega zlata in vsak škrnicelj je zvrhan do samega dna in še čez. In krasno podnebjje ti imajo! V mestu Cigu-migu namreč nikdar ne pada moker dež — vedno suh. Poleg tega ti imajo meščanje — tako mi moje sive brade — centralno kurjavo za vsako sobo in peč posebej Mimogrede bi še omenil, da zajtrkujejo na teš in večerjajo zvečer. Za zajtrk imajo polovico zemlje namočene v šnopsu, za večerjo pa ostalo polovico zemlje in drobtine namočene v kuhanem vinu. Obedujejo vedno točno ob poltrinajstih dopoldne od polde-setih, do poldevetih.

In je to čista, neskalsjena, gola resnica. Skratka — garantirano čista roba. V krstnih bukvah stoji ali sedi zapisano, naj tistemu, ki bi o tem dvomil, popoka vsak poldrugi las na glavi.

V mestu Cigu-migu je vladal slavni kralj Fuks-faks in njegov prvi minister je bil dr Bau-bau. Modro je vladal kralj Fuks-faks svoji državi. Pred

vsem je mnogo štedil z denarjem, oziroma premoženjem svojega kraljestva. Videl je, koliko se ponoči potroši na razsvetljavi. Dal je prst v usta, oziroma usta nataknil na prst in mislil. Naredil je dva koraka na šest kilometrov dolgem izprehodu, po svoji sobi in po tem sprehodu se mu je lice razjasnilo. »Uh-ha-ho-he-hi!« je dejal ter dal razglasiti, da imajo radi štedenja vse svetiljke po ulicah goreti namesto ponoči podnevi.

In je imel kralj Fuks-faks svojega dvorskega norca — Suho južino. Kadar se je Suha južina srečal, oziroma srečala s kraljem Fuks-faksom, ga je vedno švrknil, oziroma očvrknila — z besedami seveda. Niti pred vsemi dvorjani se ga ni bal. Kralj je vedel, da mu teda ne sme zameriti, ampak mu je zameril. Celo sklenil je, da ga bo enkrat za vsa ta neprestana zafrkavanja pošteno izplačal. Razmišljal je in razmišljal. Možgani so mu radi tega neprestanega razmišljanja začeli kar cmakati. A končno se je le domislil. Navdušeno je skočil v zrak in ostal bi v zraku, ako ne bi padel na tla. Odprl je usta — ko je namreč izgovoril besedico »ali« — in držal odprta vse dotlej, dokler jih ni zopet zaprl.

Na imenitni pojedini, ki se je je udeležilo vse imenitnejše Cigu-migčansko občinstvo — s fraki in cilindri vred — je kralj vstal, potrkal z nožem po krožniku in obmolknila je vsa dvorana. In Nj. Vel. Fuks-faks je dejalo: »Edeň mojih najboljših dvorjanikov je moj

dvorski norec Suha južina. Zato mu bom takoj — pred vsemi — svojimi — zvestimi — dvorjaniki in podaniki,« (pri teh besedah se je kralj globoko priklonil in se udaril z nosom ob krožnik) »podelil odlikovanje njegovega zaščitnika, svetovalca in slavnega vzornika.« Kraljevo lice je zadobilo svečan izraz. Vtaknil je palec desne in mezinec leve roke v usta in zažvižgal svojemu prvemu ministru dr. Rin-tin-tinu. Ta je priskočil in izročil kralju majhen zavitek. Kralj ga je razgrnil po mizi. Na papirju je bila živo naslikana oslovska glava. Osel je imel razširjene nosnice in je pihal skoži nje, ušesa so mu štrlela pokonci, režal se je in kazal zobe, jezik mu je s strani nalahno molel ven. S svečano kretnjo je pripel kralj to odlikovanje na junaška prsa Suhe južine. »Edini si v mojem kraljestvu, ki nosiš tako odlikovanje. Vreden si tolikšne časti!« je dejal kralj in mu čestital. Nato je odšel iz dvorane. Bal se je, da mu norec ne bi povedal kakšne žaltave.

Vsa dvorana je stiskala glave — še celo polknici pri oknu sta krčevito in

korenito tresnili druga ob drugo — kajti vedel je vsakdo, da je kralj svojega norca »odlikoval« le zato, ker se mu je hotel osvetiti za njegova neprestana norčevanja.

Suha južina se je globoko priklonil na vse štiri strani. Nato je velel privesti iz hlevov osla. Velel ga je postaviti na tisto mesto, kjer je sedel poprej kralj. Osel je medtem neprestano rigal, strigel z ušesi in počenjal še marsikakšne stvari, ki spadajo med pritlikline oslovske slike.

Norec, Suha južina, se je nasproti oslu globoko priklonil. »Vaše Veličanstvo!« je dejal. (Osel je pri teh besedah milostno zarigal). »Razumem, da ste pri izberi odlikovanja za mojo malenkost prebdeli mnogo noči. Razumem, da ste se končno odločili, da sliko na odlikovanju posnamete po lastni osebi, ker, Veličanstvo, ste prepričani, da je Vaša oseba najimenitnejša v Vašem kraljestvu. To je popolnoma logično. Zato se Vam, Veličanstvo, najodličnejše zahvaljujem. To odlikovanje, za katerega ste bili toliko prijazni, da ste ga posneli po lastni po-

dobi, bom vedno nosil s spoštovanjem. Vsakemu, ki me bo začudeno vprašal za pojasnilom, bom pojasnil to stvar takole: »Kralj me ima rad in mi je izročil tale medaljon za spomin. To je naslikana »namreč njegova lastna oseba.«

Nato je dvorski norec prijazno potrepil osla po glavi in mu dal jesti iz krožnika, iz katerega je poprej jedel kralj...

Zgodila se je pa ta stvar v čudežnem mestu Cigu-migu. Je popolnoma izključeno, da bi se zgodila kje drugje. Kajti kralji nimajo več na svojih dvorih ne norcev ne oslov v hlevih. Takšne posebnosti si lahko privoščijo samo kralj v mestu Cigu-migu. Kajti njegovi podaniki so premožni ljudje: vsak ti ima pod zgledjem pet škričic brez dna, suhega zlata in vsak škričiclj je zvrhan do samega dna in še čez.

Svetoslav Minkov:

Pripovedka o carju

V davnih časih je živel palček, imel je dolgo belo brado, na glavi pa živo rdečo čepico. Njegova obleka je bila modra kakor nebo, na čevljkah pa sta mu veselo zvonila dva srebrna kraguljčka. Palčkova hišica ni bila prav nič podobna hišam, v kakršnih mi prebivamo, kajti bila ni nič večja od kanarčkove kletke, razen tega pa je bila vsa iz čokolade. Tisti, ki ste bolj prebrisani, se boste začudili in vprašali: Ali je hišica res lahko iz čokolade? Saj bi se morala raztopiti na dežju in soncu? Ne, dragi otroci, čokolada v pripovedkah se ne topi tako hitro kakor čokolada v naših slaščičarnah, zaradi tega lahko napravimo iz nje ne samo hišice, temveč tudi labode, ki po ves dan plavajo po jezeru iz limonade.

Majhna palčkova kočica je stala stisnjena kakor goba med drevjem starega gozda. Ob jutrih in večerih je belobrađi človeček stopal na prag svoje hišice, sedal v orehovo lupino in marljivo prebiral s prsti rožnivenček, ki so mu bile jagode napravljene iz prosenih zrn. In glej, že je stopil pred njega ta ali oni gozdni prebivalec, da ga poprosi za nasvet, kajti palček je bil čarovnik in je lahko pomagal vsakemu. Če sta se sprla mravlja in murn, če so prišli v gozd lovci in odrli zajčku kožo, če je medved pojedel preveč medu in ga je zabolal zob, če je dež poškopil in izbrisal metulju lepe proge s kril — vsi so hiteli k majhnemu čarovniku, da jim pomaga. Tedaj je palček odložil rožnivenček in šel na delo. Izprego-

voril je nekaj pametnih besed z mravljo in murnom in brž sta se poljubila in postala pobratima. Zajcu je obvezal rano z zdravilnim zeliščem, da je lahko spet zbežal iz gozda. Odprl je medvedu usta in z enim samim dihom pregnal bolečine. Vzel je ščetkico in poslikal metuljeva krilca s še lepšimi barvami.

Nekega spomladanskega jutra je naš palček kakor po navadi stopil na prag svoje čokoladne hišice sedel v orehovo lupino in začel prebirati prosena zrnca svojega rožnega venčka. Toplo nebeško sonce je poslalo skozi veje dreves svoje tenke žarke in reklo: »Dobro jutro!« Palček pa je kihnil in zapel eno

tistih pesmic, ki jih pojejo angelčki v raju.

Ko je tako nekaj časa sedel in prepeval, zasliši, kako je nekaj zašumelo pod njim v travi. Obrne se in kaj vidi? Bela miška z zlato krono na glavi in rdečim trakom na repu je stala pred njim. Gledala ga je z majhnima, svetlima očescema in težko je dihala. Zdelo se je, da ni doma v gozdu, temveč da je prišla od daleč.

Palček je prenehal peti in je vstal. V istem trenutku pa se je čudna žival spustila v travo in kakor na kolescih prišla bliže.

»Crrrr, crrrr!« — je vzkliknila. »Prihajam iz palače starega carja, ki te prosi pomoči. Že dolga leta naš dobri car bdi in ne more zaspati. Obraz mu je uvel in moč se mu topi kakor vosek. Vsi zdravniki tega sveta so se trudili, da bi mu povrnili sen, toda nobeden mu ni mogel pomagati. Nazadnje so me poslali po tebe. Če se ti posreči uspraviti ga, te bodo bogato obdarovali!«

»Nič lažjega,« pravi palček, si pogladi mehko brado in se nasmehne. »Le toliko me počakaj, na vzajem knjigo s pravljicami, ker mi bo morebiti potrebna.«

Nato se je pedenj mož skrnil v svojo čokoladno hišico in zaprl za sabo vrata. Kmalu pa se je spet prikazal in zdaj je nosil v rokah veliko knjigo.

»Pojdiva,« pravi gozdni čarovnik.

»Pa pojdiva,« odvrne miška.

In podala sta se na pot.

Ob koncu gozda se je razprostirala široka ravan in sredi nje se je vila brezkončna cesta. Tam je stala in čakala želva, ki je imela na očeh velika očala, na glavi pa zlato krono. Palček in miška sta jo zajahala in vsi trije so krenili proti carski palači.

»Pri carju živiš, kaj ne?« je vprašal pedenj mož.

»Da, jaz sem dvorska miška,« mu ponosno odgovori bela zver in si oblizne rdeč trak na repu. — »Pošteno živim s svojimi sedmimi miškami in stari mišem pod kuhinjsko omaro v carski palači in hranim se z najboljšim sirom tega sveta.«

»In ničesar ne delaš?« pravi palček.

»Dvorske miške nikoli ničesar ne delajo. Imamo pajka, ki nam plete nogavice in žuželko, ki pometi in čisti našo luknjo. Jaz sedim ves dan pred

ogledalom in se šminkam, mož bere časopise otroci pa se igrajo od jutra do večera, igrajo najrajši nogomet z grahovim zrnom.

Med takim lepim in sladkim pogovorom nista palček in miška niti opazila kako so že prišli pred carsko palačo. Res je, da niso potovali hitro, kakor se potuje z avtomobilom, vendar pa so prišli še preden je utegnil stari car umreti.

Ko so vstopili v njegovo sobo, je bila ta polna ministrov, zdravnikov, bolničarjev in kuharjev. Bela miška je stopila naprej, se vzpela na zadnje noge in vzkliknila:

»Spoštovani car! Pripeljala sem ti slavnega gozdnega čarovnika, ki te bo ozdravil nespečnosti in ti povrnil spanje!«

Nato je palček stopil pred carjev prestol in se globoko priklonil.

»O vsemogočni gospodar!« je dejal in dvignil veliko knjigo ki jo je princ sel s sabo. »Prečital ti bom čudno povest, skrito v knjigi življenja in ti bom skušal pomagati. Tebe pa prosim samo to, da ostaneva sama v tej sobi in da pozorno poslušаш.«

Stari car se je prijazno nasmehnil in v očeh mu je zagorela iskrica upanja. Zapovedal je vsem, ki so stali okoli njega, da nemudoma zapustijo sobo, kuharju pa je naročil, da pogosti belo miško in vso njeno družino z najslajšo orehovo torto.

(Dalje prihodnjtč)

Ruža Lucija Petelinova:

Tako mi je...

Tako mi je,
ko da se nadme spušča
rakve pokrov —
zelo z visokega in na široko,
da z mano lahko v grobu bi ležalo
vse, kar objemala sem s toplo roko,
vse, kar me nase živo je vezalo.
Kdo je zastrupil moje čiste gore,
da kot osteklenelo so oko,
kdo skozi duše rije si predore
da ugrabil bi ponosa jim zlato?
Kri je še živa! V zemljo vre pomlad!
Dvignimo roke kakor plamenice!
Pokrov zgori naj! in če brat ni gad,
kateri vrag nam vzeti sme pravice?
Pravice ki zapisane so živim:
Besedo, lastne zemlje kruh in strd
in svobodnih ponos, ki sodbam krivim
pokaže svoj pošteni, sveti srd!

Uganka

Metrič Ivo, uč. II. r. vadnice v Ljubljani,
Ilirska ulica 16. III.

Zlato valovje krog in krog, bredem
do pasa, ne zmočim si nog.

Rešitev križanke

Vodoravno: 2. prt, 4. napev, 6. do-
mačin, 7. senat, 8. sat, 9. jež.

Navpično: 1. Krpan, 2. pamet, 3. te-
čaj, 4. nosač, 5. vitel.

Sestavljenka

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

- 1.) Evropska država
- 2.) Obrtnik
- 3.) Nadležna žuželka
- 4.) Ptica
- 5.) Obrtnik
- 6.) Del sobe
- 7.) Elan
- 8.) Domača žival
- 9.) Domača žival
- 10.) Perutnina

- 11.) Prikuha
- 12.) Opravek
- 13.) Dan v tednu
- 14.) Dan v tednu
- 15.) Obrtnik
- 16.) Rastlina
- 17.) Povzročitelj dežja
- 18.) Podnebje
- 19.) Ptica
- 20.) Pravoslavni cerk. dostojanstvenik

Srednji vrsti od zgoraj navzdol dasta znani zakon narave.